

Таким чином, Програма має ґрунтуватися на діяльності широкого кола фахівців територіальної громади, щоби сприяти реалізації змісту підвищення рівня самооцінки жінок-жертв домашнього насилля. Перспективами подальших розвідок є доопрацювання технологічного та результативного компонентів Програми, її реалізація та аналіз ефективності.

Список використаних джерел

1. Закон України Про запобігання та протидію домашньому насильству. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Типове положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-%D0%BF>
3. Стадник Оксана Про самооцінку <https://verde.lviv.ua/samoocinka#:~:text>

Катерина Завадська

студентка,
Сумський державний університет
м. Суми

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ВІДПОВІДЬ НА КАТАСТРОФИ ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

Управління надзвичайними ситуаціями – це процес ефективної підготовки до катастроф і реагування на них. Воно передбачає стратегічну організацію ресурсів для зменшення шкоди, системний підхід до управління для запобігання катастрофам, готовності, реагування та відновлення [5].

Наскільки б розвиненим не було сучасне суспільство, проблеми правильного реагування на катастрофи, відновлення, соціальна стійкість після надзвичайних ситуацій, вразливість людей не лише до рукотворних, а й природних лих, залишаються актуальними. Згідно зі статистикою, у 2021 р. було зафіксовано 432 катастрофи, пов'язані зі стихійними лихами у всьому світі, у результаті яких загинуло 10 492 осіб. Переважними у подібних випадках є повені: 223 випадки у 2021 р., у порівнянні з 163 – середньою кількістю повеней, зареєстрованих у 2001-2020 рр. [1].

Одним із прикладів відповіді на катастрофу є діяльність соціальних працівників, волонтерів та постраждалих від природного лиха в результаті Бамського землетрусу 2003 р., що стався на південному сході Ірану [2].

Зважаючи на підвищений рівень вразливості людей одразу після

катастрофи, допомога надавалась в багатьох аспектах життя: соціальні працівники, що прибули на місце одними з перших, брали участь в розбиранні завалів, організації похорон, пошуку укриття та транспорту для постраждалих, відновленні транспортних сполучень, збиранні інформації про наслідки катастрофи, доставці їжі та припасів потерпілим.

Соціальні працівники також представляли уряд, відповідаючи за такі послуги, як тимчасове житло для постраждалих, позики для переміщених осіб, виплати, консультування щодо запобігання самогубств.

Для підтримки стійкості у випадках, подібних до цього, робота з людьми проводиться у вигляді підтримки сімей та окремих осіб (емоційної допомоги, консультування, допомоги з подоланням ПТСР, мотивації потерпілих до участі у відновній діяльності, інтерв'ювання сімей постраждалих осіб), пов'язування індивідуальних потреб із ресурсами та допомоги людям у доступі до цих ресурсів, попередження серйозних фізичних і психічних проблем, запобігання розпаду сімей, груп, організацій та громад.

Одним із прикладів взяття на себе організаторської ролі соціальним працівником, задля мобілізації громади з ціллю допомогти у її відновленні, став землетрус у Сичуані 2008 р. Понад 1000 соціальних працівників брали участь у негайному порятунку, відновленні постраждалих громад та консультуванні постраждалих осіб та їхніх сімей після землетрусу. Важливою частиною відновлення враженого регіону також став дослідницький проєкт в окрузі, який не тільки відновив місцеві засоби існування, але й створив сталий економічний розвиток (включаючи відновлення сільського життя для економічного розвитку, сприяння взаємовигідним відносинам між сільськими та міськими районами, збереження культури та захисту навколишнього середовища) [3].

Якщо говорити про роботу фахівців на користь зниження вразливості громади, і підвищення рівня її стійкості після катастрофи, зокрема через призму діяльності соціального працівника, то можна виділити два основні пріоритети: забезпечення безперервності послуг у разі збоїв, пов'язаних із катастрофою, та вирішення незадоволених потреб.

Конкретно дані заходи включають, але не обмежуються: відновленням доступу до їжі, житла та одягу; полегшенням доступу до необхідних медичних працівників, ліків, обладнання та допоміжних послуг; возз'єднанням переселених членів сімей; полегшенням доступу до федеральних вигод у разі стихійного лиха, шляхом збору та/або повторного створення необхідної документації, координуванням з програмами соціального забезпечення та іншими програмами виплати допомоги у зв'язку з втратою годувальника тощо [4].

Отже, функції соціальних працівників як державного, так і приватного

секторів під час надзвичайних ситуацій, поділялися на дві фази: 1) порятунк та переселення; 2) реконструкція. Це включає в себе формулювання та впровадження планів реагування на катастрофи, пом'якшення наслідків надзвичайної ситуації, відновлення постраждалих регіонів і громад.

Список використаних джерел

1. 2021 Disasters in numbers – World. ReliefWeb. URL: <https://reliefweb.int/report/world/2021-disasters-numbers> (дата звернення: 18.11.2023).
2. Javadian R. Social work responses to earthquake disasters. *International Social Work*. Vol. 50(3). P. 334–346. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0020872807076047> (дата звернення: 18.11.2023).
3. Maarefvand M., Nourshargh F., Ghiabi M. Social work post-disaster response in Iran: A case study of the 2019 mass flooding in Poldokhtar, Lodestone. *International Social Work*. 2021. P. 1–21. URL: https://www.researchgate.net/publication/355402408_Social_work_post-disaster_response_in_Iran_A_case_study_of_the_2019_mass_flooding_in_Poldokhtar_Lorestan (дата звернення: 18.11.2023).
4. Social Services – Healthy, Resilient, and Sustainable Communities After Disasters – NCBI Bookshelf. National Center for Biotechnology Information. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK316542/> (дата звернення: 18.11.2023).
5. What Is Disaster Management: Prevention and Mitigation. Online Public Health & Healthcare Administration Degrees. URL: <https://publichealth.tulane.edu/blog/what-is-disaster-management/> (дата звернення: 18.11.2023).

Тетяна Кобзар

студентка спеціальності 232 Соціальне забезпечення

Олена Гончаренко

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності,

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
м. Суми

СУЧАСНИЙ СТАН СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

У статті висвітлено сучасний стан соціально-правового захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Доведено актуальність удосконалення технологій. Зокрема, розглянуто